

מאור הזית

דברי תורה משלח מערכת מכון עלה זית

שנה ב: גליון מז | שבת קודש פרשת שופטים | ב' אלול ה'תשפ"ו

מאור השופטים

שופטים ושוטרים בעבודת השי"ת

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שערך אשר ה' אלקיך נותן לך לשבטך (טז, יח).

יש להבין, מדוע נקטה התורה את הציווי בלשון יחיד, "תתן לך בכל שערך", הלא מצות מינוי הדיינים אינה מוטלת על יחיד מסוים אלא על הרבים (עי' ספר החינוך מצוה תצא), ולכאורה מן הראוי שיהיה הציווי בלשון רבים.

וכפי פשוטו נכתבו בזה כמה ביאורים. במכילתא (פרשת בשלח מסכתא דשירה פרשה א) אמרו שמצות מינוי הדיינים נאמרה למשה רבינו בלשון יחיד, מפני שמסר נפשו על הדיינים, ולפיכך נקראת המצוה על שמו. ויש שכתבו (עי' חידושי הר"ן סנהדרין טז, ב ד"ה אחד וחידושי הר"מ ח"מ ס"א) שמצות המינוי מוטלת על הסנהדרין הגדולה, ומשה רבינו חשוב כע"א דיינים שבסנהדרין גדולה, ולכן נכתב הציווי על שמו, או שמצות המינוי אכן מוטלת על נשיא הסנהדרין הגדולה דוקא.

ועל דרך המוסר והעבודה פירשו בזה (עי' נחל קדומים כאן שהביא כן

האדמו"ר מסלונים בעל נתיבות שלום עם הגר"ר שך והגר"ר מ"ש שפירא

בשם מהר"ח וויטאל זצ"ל, וכן כתב השל"ה הק' כאן), שהכתוב מדבר בעבודה הפרטית של כל יהודי, כי לכל אחד יש כמה שערים בגופו אשר הוא צריך להשגיח עליהם ולשמרם בקדושה [מהר"ח וויטאל כתב שיש לאדם שער הראיה, שער השמיעה, שער הריח, שער הדיבור ושער המישוש. וכל החושים האלו צריך להיות כל שימושם בהיתר ובקדושה, ולבל יכשל בהם ח"ו באיסור. והשל"ה הק' כתב בשם ספר יצירה (ד, יב), שיש לאדם ז' שערים בראשו, כלומר פתחים, והם: ב' עיניים, ב' אזניים, הפה וב' נקבי האף, והשל"ה הק' הוסיף גם שער ברית קודש לשמרו בקדושה יתירה, וגם הפה התחתון, שיש לשמור מאכלו שלא ימלא כריסו כבהמה].

והגה"צ רבי שלום נח ברזובסקי, האדמו"ר מסלונים זצ"ל, האריך בזה בספרו "נתיבות שלום", והוסיף שעל זה אמר הכתוב ששמירת השערים שבאדם צריכה להיות בשתי דרכים, בדרך של שופט ובדרך של שוטר.

ענין השופט בעבודת האדם הוא, שבכל ענין ענין יש לאדם לשפוט בעין שכלו ולהתבונן אם לקרב או לרחק, ואם הדבר יעלה לרצון לפני אדון כל או להיפך חלילה. ולא יתנהג מתוך הרגליו וכמצות המשך בעמוד 2

מאור החכמים

על ימין שהוא שמאל

סיפר הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: בא אלי אדם, נסער כולו, ושאלתו בפיו, "מהו ההסבר בציווי שנצטוונו (דברים יז, יא) "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל", אשר דרשו בו חז"ל (הובא ברש"י שם) "אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין". הלא אני יודע שזה ימין וזה שמאל, ואלף חכמים לא יוכלו לשנות את ידיעתי זאת. וכי התורה מצוה שאעשה שקר בנפשי, ואנהג שלא כפי האמת?". הרגעתי אותו והשבתי לו, "תנוח דעתך, התורה אמת היא, ואינה דורשת חלילה לסור מן האמת. אז מה כתוב כאן? שים לב: לא כתוב כאן "אפילו יאמרו לך על מערב שהוא מזרח, ועל יום שהוא לילה", כי המזרח הוא אכן תמיד מזרח, והמערב הוא אכן תמיד מערב. כך גם היום הוא תמיד יום, והלילה לילה. אבל כשהרב בא ואומר ללכת לימין, ומצביע לצד צפון, ועומד אדם ממולו והולך לימינו שלו, לצד דרום, אומר לו הרב: לא לך התכונת, עליך לפנות לצפון, כפי שהוריתי. והוא מתעקש: הרב אמר לימין, והלא צד דרום הוא לימיני. אז משיב לו הרב: הדרום לימינך משום שאתה עומד הפוך, ממולי, תעמוד כמוני, והצפון יהיה לימינך! מובן מאליי שזהו משל בעלמא, והנמשל ברור כשמש, מדוע אין מבינים את החכמים, מדוע פועלים בניגוד לדעתם, ומדוע מביעים דעות הפוכות ומותחים עליהם ביקורת, הכל נובע מהעובדה שעומדים מולם ונגדם, במקום לעמד אתם יחד ולכיוונם...".

(והגדת)

הגאון רבי שלום נח ברזובסקי זצ"ל, האדמו"ר מסלונים (1911-2000)

נולד בברנוביץ' שבליטא לאביו רבי משה אברהם. למד בישיבת תורת חסד שבברנוביץ', אצל ראש הישיבה הגאון רבי אברהם שמואל הירשוביץ זצ"ל, ואצל מנהלה הרוחני הגה"ח רבי משה מידנר זצ"ל, אליו היה מקורב ביותר. כמו כן היה מקורב לרבו האדמו"ר ה"בית אברהם" מסלונים-ברנוביץ' זצ"ל, והיה הכותב של דברי תורתו. בשנת תרצ"ג עלה לארץ ישראל ונשא את בתו של הגה"צ רבי אברהם וינברג זצ"ל מטבריה, בעל "ברכת אברהם", שנעשה לימים האדמו"ר מסלונים. במהלך שנות השואה הקים בירושלים את ישיבת "בית אברהם" דחסידי סלונים ועמד בראשותה. מילא את מקום חמיו ונתמנה לכהן כאדמו"ר לעדת חסידי סלונים. היה חבר במועצת גדולי התורה וממנהיגי הציבור החרדי. ההדיר והוציא לאור את דברי תורתם של האדמו"רים לבית סלונים, כמו כן חיבר את הספר "נתיבות שלום", על התורה והמועדים וענינים שונים. לאחר פטירתו יצאו לאור ספרי "נתיבות שלום" על כמה ממסכתות הש"ס, משיעורים שמסר בחייו. נפטר בשנת תש"ס ונטמן בהר הזיתים.

Egla Arufa by the Kohanim?

ונגשו הכהנים בני לוי וגו' (כ"א ה)

And the Kohanim b'nei Levi approach.

The Vilna Gaon in *Aderes Eliyahu* comments on this *passuk*, “*melamed shekol hamaasim na’asim davka bifnei hakohanim*—this teaches that all the actions were done specifically in front of the Kohanim.”

The question here is where in this *passuk* do we see that all the actions were done in front of the Kohanim? On the contrary, the connotation would be that they only stepped in at this point *after* the calf had been slaughtered.

Moreinu HaRav Aharon Kotler (*Mishnas Rabi Aharon Al Hatorah*) explains that wherever we find the *passuk* using the word “*gisha*,” the implication is that the subject is moving closer to something in whose presence he was already in but is now drawing closer. To illustrate this, he brings several examples: In *Parshas Toldos*, Yitzchok commands Yaakov, “*gesha nu v’amushicha beni*—come closer, my son, and I will feel you.” In *Parshas Vayigash*, it says, “*vayigash eilav Yehuda*—

Rav Aharon Kotler Zatzal

and Yehuda drew himself close [to Yosef],” and so on. In each example, the subject about whom it says “*vayigash*” was already present and is now moving closer.

This, explains Rav Aharon, is where we see that all the steps of the *egla arufa* process were done in front of the Kohanim. By stating “*vanigshu*” when it came time for them to daven

for Klal Yisroel, the *passuk* is teaching us that they were present prior to this point, and only drew closer when it came time for them to actively participate in the proceedings.

With this, Rav Aharon answers another puzzling question. When outlining the process done by the *zekeinim* when an *egla arufa* is brought, the Mishna in *Sota* 45b continues directly into the part of *arifa* – the slaughtering of the calf – implying that this too is done by the *zekeinim*. The Rashash asks, how can this be when the Gemara in *Menachos* 18b states that Rabi Shimon considers *egla arufa* as one of the *avodos* that are done by the Bnei Aharon. Rav Aharon answers that it is possible that Rabi Shimon means that the Bnei Aharon presided over it, as the *Aderes Eliyahu* says that the entire process was done in their presence. However, the actual slaughtering was done by the *zekeinim*, as is implied in the Mishna in *Sota*.

(*Mishulchan Govoha*)

ההתבוננות לבדה אין בכוחה להכניע את היצר, וכמאמר בעל “יסוד העבודה” מסלונים זצ”ל, שאי אפשר לעקור את הרע בשכליות גרידא, לפי שכמה ששיג השגות גדולות בשכלו אין זה מועיל לעקור את הרע, ואין עצה אלא להכניע את הרע בפועל עד רדתו. והדברים מתאימים עם מה שאמר עוד בעל “יסוד העבודה” מסלונים זצ”ל, שיום שבו היהודי לא עשה משהו כנגד רצונו, אינו נחשב כיום בחיים. כי רק על ידי שהאדם משבר את החומריות שבו הרי הוא מכניע ושובר את כח הרע שבו.

המשך מעמוד 1 אנשים מלומדה, אלא בכל דבר יהיה סוף מעשה במחשבה תחילה, כדי לכוון את כל אורחותיו על פי רצון השי”ת.

וענין השוטר בעבודת האדם הוא, להוסיף על עצמו גדרים וסייגים, ולהתרחק ממ”ט שערי היתר כדי שלא ישל בשער אחד של איסור. ועוד נכלל בענין השוטר, שצריך לכפות את עצמו, לרדות ביצרו ולהכניע את ערפו, ורק כך יוכל לשמור את כל שעריו ופתחי גופו בקדושה, כי

קובץ מפרשים
מסכת נטין
פרקים א-ג

משפטים לישראל
בנימין שצ'ק

שמור ולעשות
בנימין שצ'ק